

Makói Független Ujság

POLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és Václahivatal:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.
Szerkesztésért felelős:
ÖZV. DR. KISS PÁL.

Alapította:
DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Fél évre 7 korona | Egy hóra 1 K. 20
ELŐFIZETÉSI ÁRAK MŰKÉKEN:
Fél évre 14 korona | E 26hgyje 40

Ki az oka?

A közéletmezei hivatal vezetői jének, nyomban munkája megkezdésekor, igen jó ötletet írtak. Elrendelte, hogy a drágaság okaira vonatkozó adatokat gyűjtsék össze. Nemde, Columbus tojása? Egy nagy bajjal állunk szemben, amely napról napra nagyobbodik. A modern orvosi tudomány megismertette, hogy a baj orvoslásához sikeresen hozzá nem foghatunk, míg a baj okait nem ismerjük. Mibelyt felkutatjuk gyökereit, a gyógyítás aránylag nem nehéz munka.

A drágaság leküzdésére ezer bizonyosan ható eszköz ajánlottak — nem jó ötlet e tehát azt mondani, de hát voltaképpen mi az oka ennek a kórnak? . . .

Persze, báró Kürthy csak eddig ment el. Azt már nem fűtötte hozzá, — amit logikusan hozzá kellett volna fűznie — hogy a baj gyógyításához azután csak akkor foghatunk, amikor az okát tökéletesen fölfedtük. Nem tehetta azt, mert hiszen ő nem tudós, ő csak hivatalnok, akinek, ha van is tudóshoz illő ötlete, nyomban „intézkednie, rendelkeznie, leiratozni, feliratozni” kell. Ennél fogva, ha a drágaság okainak kutatásától még igen messze is vannak, azért leírásához már hozzáfogott. Kér. Ha megvárhatta volna a drágaság okainak tudományos, elfogulatlan, a nap szenvedélyei és baponáitól mentes kiküldetését, talán ő is, meg a világ is bánuva látná, milyen nevelésesen hatástalan orvososszerekre gondoltak az emberek. Volt már ilyenmire elégszer példa. Szörnyű betegségek pusztították az emberiséget.

jobbnál jobb eszközökkel meg. Mentek templomokba, házakba, utáron átdortak föl szűzeket elevenen égettek meg zsidókat, a temetőben éjfélkor kakasiarélt ottak, hamut szórtak a kapufélfára, a házokba mindig hullákkal — semmi sem segített meg. Csak hosszadalmas kínlás, munka és fáradtság után sikerült minden elfőltetett félretelő tudósoknak kimutatniok, a hogy ezen az uton a leírásuk nem olyan nehéz munka. A gazdasági megelőzésekkel is így volt.

Sokáig komolyan hitték, hogy Isten rendelése a gazdaság és szegénység még tovább hitték, hogy a jó király kése nyomán boldogság virul, míg a rossz király ura kódsása szertartásosságként hint széljél.

Ma már ösübelől tudják, hogy a gazdasági rend, a termelési rend és a te mélt javak elosztási módja

sz, ami a gazdaságot és szegénységet meghatározza, s hogy a király jó vagy rossz uralkodása nem ver erős hullámot a nép életében. Bizonyos, hogy a drágaság okaiképpen a legkülönbözőbb, most széljél széljára járó magyarázatot fogja kapni báró Kürthy. A földműves az oka, az iparos az oka, az ügynök az oka, a vagonbíró az oka, a rossz közlekedés az oka, az emberiség az oka, az elavult lekiösméret az oka. A

drágaság igazi forrását azonban csak egy tudományos módszerrel kezelni vesszö tudná megmutatni, olyan, amelyiknek minden adatot rendelkezésre bocsátanának. Akkor azután talán bánuva látnánk, hogy a földműves, iparos, kereskedő, ügynök, — akik, kötségtelenül, mindannyian derekasan kivesszik a részüket a drágaságból már csak okozatjai az igazi, nagy drágítási oknak.

1800 oláh fogoly.

Budapest, nov. 15.

Keleti hadszíntér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg arcvonala:

Északkelet-horvátországban sikeresen folytattuk a harcot a románok 23 tisztet 1800 főnyi legénységet és négy ágyut vesztek a keleti határterületen és a hóborította erdős Kárpátokban nincs különös esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadsereg arcvonala:

Császári és kir. haderőknél nincs ujság.

Olasz hadszíntér:

Görzöttől keletre csapataink elfoglaltak egy olasz árkot és 5 tisztet, 475 főnyi legénységet e fogtak és 7 fegyvert zsákmányoltak.

Délkeleti hadszíntér:

Semmi ujság

Hőfő altábornagy.

Események a tengeren.

Folyó hó 14-én a kora reggeli órákban egyik repülőgépjajunk igen sikerült támadást intézett a ronchi varmeglanoi és doberdói ellenséges állások ellen.

Egy ellenséges szárazföldi repülőgépet, amely megtámadta repülőrajunkat elűztünk.

Hajóhadparancsnokság.

A függetlenségi párt értekezlete

Közélet mezei, lengyel-kérdés, a béke.

A függetlenségi és 48-as párt tegnap este Batthyány Tivadar gróf elnöklato alatt értekezletet tartott, amelyek már napirendje is rendkívül érdekes volt Batthyány mindenkélt becsutatta Tiszta István levelét, amelyben a pártot felszólítja arra, hogy legyen részt a Közéletmezei Tanács munkájában. A párt, mint Batthyány ezt hosszú beszédben megvédte, a meghívást elutasítja. Tezsi ezt részben azért, mert a többi ellenzéki pártok a bizalmi tanácsban oly rossz tapasztalatokat szereztek, részben azért, mert az új hivatal szervezése — annak talaja, hogy azért a párt a a felelősségeket nem vállalhatja. Beszédének folyamán Batthyány erősen kikel a kartelek és a központok ellen és követelte az ipari cikkek maximálkát. Justh Gyula, Polényi Dezső, Holló Lajos, végül újra Batthyány Tivadar szólaltak fel. A felszólalók az Erdőy-ért károkért Tiszát tették felelőssé, majd szóba került a lengyel kérdés is. A lengyel királyság felállításának első feltétele a párt szerint az, hogy az egész lengyelorszag egyesítessék az új államban. Ez a lengyel nemzet kívánsága is.

Részletes tudósításunk a következők:

A függetlenségi és 48-as párt tegnap este hat órákor értekezletet tartott Batthyány Tivadar gróf elnöklato alatt, melyen a párt tagjai nagy számban jelentek meg. Közöttük Justh Gyula is.

(Tisza levele)

Batthyány Tivadar gróf bejelentette, hogy a miniszterelnöktől a következő levelet kapta.

Meglepetés helyettes elnök volt. A közéletmezei Hivatal felállításán, a hivatal mellé rendelt tanács szervezésének ideje bekövetkezett. Ezen tanácsot a szakkörök és a közélet legkiválóbb egyéniségei köréből lehetőleg korlátozott számú taggal óhajtaná a kormány szervezni, hogy az a kérdéseket állandó foglalkozásra és komoly munkára alkalmas testület legyen. Mintin pedig nagy súlyú belyar-nak reá, hogy az irányításokat, de egyuttal a hivatal működését is.

letti felügyeletnek, és ellenőrzésnek is ebben a munkájában az ellenék bizalmát bíró férfiak is résztvegyenek, azaz kéresem alkatlanok, hogy a vezetés alatt álló függetlenségi és 48-as párt tagjai sorából azt a férfit, akit a feladatra a legalkalmasabbnak tart, megjelölni méltóztatassék. Fogadják Máltóvárdán igaz tisztelősem kifejezését.

Tiszta.

— Én — mondotta az ellenék — azon a véleményen vagyok, hogy magunkat a közéleti tanácsban ne képviseltesük. (Helyeslés.) Nem vehetünk részt ebben már csak azon szomorú tapasztalatok folytán sem, amelyekre a többi ellenzéki pártoknak a kormányval való bizalmi tanácsának ügyében tettük szert, amidőn ők a mi tanácsunk ellenére beléptek a bizalmi tanácsba és pár héttel múlva kénytelenek voltak lemondani, mert ők is meggyőződtek arról, hogy ez a kormány kizárólag párturalmi alapon áll, párturalma szempontjából intési a világháború alatt is az ország ügyeit és nem tűr meg maga mellett olyan tényezőket, amelyek homolyan akaratukat képviselni és meggyőződésüket érvényesíteni. (Ugy van! Ugy van!) Ré kell második sorban elutasító álláspontunk indokolásait mutatom arra, hogy a közéleti és közéleti terén a kormány annyi hibát követett el az ellenék folytonos tanácsa, véleményei és kritikája ellenére, a hibák és mulasztások oly sorozatát követte el a kormány, hogy amidőn már ezeknek a szomorú eredményei előtt állunk, az ellenék, ha követkevsen akar maradni, nem vehet részt a tanácsban, de kötelessége megjelölni, hogy szeretne hogyan lehetne, amennyire lehet, javítani a helyzeten.

(Körber és a központok.)

Rámutatott szakszerű fejtegetéssel során a termelés körében elkövetett hibákra. A németeket kellett volna követni, akik 45 évesnél idősebbeket nem alkalmasnak katonai szolgálatra és így az iparban és a mezőgazdaságban a többi termelést elősegítették volna. Ezt a többi termelést megakadályozták a központok lehetetlen intézkedéseikkel. A gardákra nézve az a fontos, hogy a mezőgazdasági és ipari termék ára arányban legyen. Ne emeljék fel a mezőgazdasági termékek mai magas árát, de legyen, megfelelően állapítsák meg az igazi árakat is. Ezt különösen az osztályok minisztereknek ajánlja figyelmébe. A központokkal a kormány a legrosszabb hibát követte el, mert kiszolgáltatta a közönséget az üzérkének. Sőt a mezőgazdasági iparok, autógyárak, szeszgyárak mértéktelen hasznárol, a malompar lehetetlen kedvezéséről, a minék köszönhetjük, hogy a liszt ára aránytalanul magas. Árjavítással és kellő dohánymunkással lehetett volna segíteni a dehányhiányon is. A bór-árak magassága abszurdum. Rámutat arra, hogy a hadsereg marhabevásárlásainál mennyi az illetéktelen közbeszálló, holott a vásárlást a hatóságok közvetlenül a gazdánál eszközölhetnék és ez lényegesen olcsóbb volna.

Az élelmiszeri központot komoly hatáskörrel az ellenék egy év

előtt ajánlotta, most sután és el-
késve csinálták meg.

Szervezzék komolyan a közéleti-
mozgalmat és közéleti. Maximálják
itt és Ausztriában az ipari cikke-
ket. (Zajos helyeslés.) Követeljük,
hogy a mezőgazdasági nyereszer-
mékek árát ne emeljék fel viszont
az ipari cikkek árát tegyék ará-
nyossá. Javasolja, hogy a kifejtett
okok alapján ne vegyenek részt a
közéleti tanácsban. (Zajos
eljenzés, taps.)

Justh Gyula a párt nevében
köszönetet mondott a fejtegetésért,
amelyhez mindenben hozzájárul.
A párt egyhangulag elfogadta
Batthyány gróf indítványát.

(Az erdélyi kérdés)

Po ónyi Desső bejelentette, hogy
indítványt jegyezett be a Házban,
mely a székelységnek, a magyar
nemzet államfenntartási szempont-
ból legértékesebb részének védel-
mét és fenntartását előzve a
kártalanítás kihozásával.

Batthyány Tivadar gróf utal ar-
ra, hogy a Ház összejelésekor az
egész erdélyi kérdést tárgyalni
kell. A párt nagy örömmel nyilvá-
nitja, hogy Erdély területéről ki-
űnték az ellenséget. Hogy közel
egy milliárdnyi kár történt a he-
sedelem menekülés miatt, ezért
Tiszta terheit kizárólag a felelős-
ség, mert, amint utóbb kiderült, ő
teljesen magának tartotta fenn e
részben az intézkedést annak ide-
jén. Az oláht kiűntük Erdélyből,
most már, mint Lovász Márton
mondta, beszéljünk a békéről.

Holló Lajos szintén székely-
nek tudja, hogy a párt akolót
kerden programja sarkalatos
ponyjáért, a hadsereg, a vándor-
let és a bankügy önállósításáért
és a békéért.

(A lengyel-kérdés)

Justh Gyula kijelenti, hogy
mindehhez hozzájárul. Bár csiná-
tuk volna — mondotta — eddig
is valamint a fontos kérdésekben.
Indítványozza, hogy bizák az elő-
készítést és a részletek kidolgozást
egy bizottságra, mely össze fogja
hívni az országos gyűlést a kér-
désében az országos akció elha-
tározására. A párt ezt el is hatá-
rozta. Batthyány Tivadar gróf
szóba hozta ezután a lengyel kér-
dést. A pártnak, mely mindig
sürgőse a lengyel nemzeti felsza-
badítását, a régi lengyel királyság
felállítását, kötelessége, hogy most
a megoldás után, szavat halassza.
Mint hivatalosított elölő külpoli-
kai felfogásokat valló pártnak is
ez a kötelessége. Az első lépés
a lengyel szabadsághoz a lengyeliség
egyesítése. Csak ez a megoldás
mélto a nagyhatalmakhoz.

Justh Gyula, Holló Lajos, Po-
lónyi Desső és Justh János ve-
tek részt a vitában, va' amennyien
azonos felfogást vallván. Justh
János hozzátette, hogy ezzel ka-
pocolatban talán nem szerénytelen-
ség, ha a magyar szabadságot és
függetlenségét követeljük.

Az értekezlet vége előtt az el-
nök bejelentette, hogy kik léptek
át az egyesült függetlenségi párt-
körből és kik jelentkeztek újab-
ban kültagoknak, továbbá, hogy a
párt Gisella tér 2. sz. alatt most
fog berendezni új körhelyiséget.
Az értekezlet háromnegyed kilenc-
ig tartott.

A csanádi püspök pásztorlevele.

Németh püspök halála.

Közelítük, hogy Németh József
főszentelt püspök, csanádegyház-
megyei nagyprépost a vasárnapra
virradó éjjel 86. évben elhunyt. A
puritán gondolkodású, nemes lel-
kületű tudós főpap két év óta volt
beteg, influenzából származott a
baja, amelyet az aggtorral járó
gyeégesség kompkált. Betegségét
megadással, keresztényi tűr lem-
mel viselte, végre szombatón éj-
féltán félegy órákor megváltotta
szennvedéseitől a halál. Elhunytá-
ról az egyházmegye és öccse, Né-
meth Sándor tb. kanonok, nyu-
ga megszött battonyai plébános adott
gyászjelentést.

Glatzfelder Gyula dr. megyés
püspök a csanádi káptalan nagy-
prépostjának elhunytá alkalmából
átiratban hívta meg a temetésre a
hatóságokat és a közélet nevez-
tebbégeit, az egyházmegye papsá-
gának pedig körlevelet intézett. A
püspöki pásztorlevél lényegében a
következő:

Tiszteletendő Testvérek!

Fájdalommal teli szívvel kö. lém
Kedves Panjaimmal, hogy tetszett
az isteni Gondviselésnek kiszólí-
tani sorainkból Németh József
főszentelt és választott püspök,
káptalani nagyprépost urat, pü-
pöki helyettesemst és az egyhá-
megye legidősebb p. p. j. t., aki ko-
ráncak terhét fiatacos lélekkel hor-
dozva, váratlanul reá tört beteg-
ség által megöröztetett s a no-
vember 11. ről 12. ére virradó éj-
szatán, miután beteggyáha gyak-
ran részesült a szentcérek vi-
gasztaló s erősítő ádásaiban, vi-
sznadia Teremtőjének lelkét, mi-
után azzal közel kilenc évtizeden
keresztül buszúlettel és hiven sá-
fárkodott.

Ha a csanádi egyházmegye el-
hunyt patriarkája különösebb
szerepet nem játszott volna kö-
rünkben, tisztes kora és szeriat-
ramlító egyéni tulajdonságai ak-
kor is fájdalomra hangolnák szí-
vünket.

De Németh József püspök for-
galommá leti a csanádegyházm-
egye életében s egyénisége ugy
összeforrott egyházmegyénk utóbbi
fél századának történetével, hogy
az egyházmegye osslopának ki-
dőlését gyászoljuk halálával. Min-
den működési terén, melyet ba-
tőtött, teljes odaadással és p. d. s.
kötelességtudással állta meg he-
lyét.

Papi és püspöki ténykedési
bensőséges hitet, a szent titkok
megértéséből származó kegyele-
tet tarták a szemléző elő. Fialat
és öreg papnak egyaránt p. d. s.
szolgálhatott viselkedése, össze-
szedett és burgó magatartása a
szeriartások és egyhási ténykedé-
sek közben. Hasáját nem hangos
radva, hanem tisztes lelkesedéssel,
száfíthatatlan tevékenységgel, ha
kellott, fogvással szolgálta és
védte. Még nem alkuvó magyar
érzése közismert volt, s ha miatta
félreismertetésben is volt része, ez
biztosította számára egész Délma-
gyarország lelkes tiszteletét és sze-
reletét. Nemes emberbaráti szive

minden felebarátjának gondját és
úgyes bajos dolgát magásvá tette.
Sok sok szorra rug az az őszeg,
amellyel szorult helyzetbe került
embertársain segített.

A közeli béke lehetősége.

A „Petit Parisien“ hosszú idő
mulva ismét a békével foglalko-
zik és cikkekben a többi között a
következőket mondja:

Lehetetlen elmenni azok mellett
a jelenségek mellett amelyek a bé-
ke közelségéről beszélnek: A bé-
ke a lelkekben már megvan. A
gyűlöletből, amely azelőtt ur volt
a lelkekben, ma már semmi sincs
meg. Elmúlt, eltűnt és ma már a
háboru legélesebb fanatikusai is
tudják, hogy a béke minden pil-
lanatban itt lehet.

A sajtó tulzásaival megsavarta
az embereket és talán ma csaló-
dás érné őket, ha békét kötönének,
de viszont senki sem csodálkoz-
nék rajta. A barcos felek mind-
egyike csalódottnak és károsultnak
hián magát, de azért a békét meg
lehetne kötni. Természetes dolog,
hogy a békekötéleményekben senki
sem bizik, mert tútfengenek ben-
nük a nemzeti követelések, de
azért ma már ott tartunk, hogy a
békéről beszélni nem haszárulás.
Mindamellett mindenki kötelesség-
szerűen a maga békéjéről beszél:
a németek német békét akarnak,
mi pedig franciát, bár csak egy-
féle béke van: az emberi béke.

Olcsó a marha, drága a hus

Maximálják újra az árakat

Előrelátható volt, hogy a
husárak indokolatlan túcsigá-
zására a fogyasztóközönség
azzal fog reagálni, hogy nem-
fogyasztó közönséggé alakul
át. A husatlan napok rem oko-
zói a husfogyasztás csökkené-
sének, csak segítséget nyuj-
tottak hozzá, hogy az áizze-
mérmes közönség tetszetősebb
formában szokják el a husról,

A fogyasztóközönség passzi-
vítása ugy lenyomta az élő-
marha árát, hogy a hadsereg
legfeljebb 4-25—4 50 koronáért
vásárolhatja már a hus kilo-
grammját. S azok a mészáro-
sok, akik a közönségtől 10-12
koronákat csikarnak ki egy
kiló husért azzal, hogy olcsóbb
árak mellett nem találják meg
a számításukat, törük magukat
a katonai szállítások után. Igaz,
hogy a szállításnál kevesebb
költség esik egy kilóra, mint
a székben való kimérésnél,
de azt csak nem akarják el-
híttetni a mészárosok, hogy az
üzleti költségből egy kilóra
7-8 korona esik? Hisz ak-

Kor a mészárosok napi „rezsije” ezekre kell, hogy rugjon.

A mai áralakulások természetellenes voltak, hiszen igazolja jobban, mint, hogy az árak nem igazodnak a termelési költségekhez, sem a tényleges kereseti viszonyokhoz. Sokan attól tartanak már a háboru eleje óta, hogy az egyszer már felszökött árak semmiféle természetes hatás alatt a háboru folyamán már nem mennek vissza. Egy dől az árak állandó ellenőrzése és azok időnkint új, a mindenkori állapotoknak tényleg megfelelő maximálása tarthatja azokat ésszerű vonalon.

Nem is emlí kezünk már rá, mikor látjuk a husárok utolsó maximálását. Valamikor akkor, mikor a mészárosok sztrájkjával fenyegettek, ha nem emelik az árakat. Pedig ez régen volt, azóta megtanulták, hogy nem kell az árakat a hatósággal emeltetni, emelhetik maguk is. De, hogy a hatóság nélkül le is szállítsák, azt már nem lehet kívánni tőlük.

Kezdődnek a hideg bídók, mikor erősebben kell táplálkozni, elapadnak a növényi élelmiszerek forrásai, éppen itt az ideje, hogy a husárok körül újra rendet teremtsenek. Vannak már városok, hol a husárok a tényleges viszonyokhoz igazították maguk a mészárosok. A mieink erre nem kaphatók. Tegye meg helyettük a hatóság!

NAPI HIREK

— Az ötödik magyar hadikölcsön. A pénzügyminiszeriumban a pénzügyminiszer elnöklésével értekezlet volt hétfőn, amelyen részt vettek a hadikölcsönök hivatalos aláírási helyeiként működő budapesti pénzügyesek vezetői. Az értekezleten megállapították, hogy a mostani időpont minden tekintetben alkalmas az ötödik hadikölcsön kibocsátására és ilyenformán elérhetően már a közeli időben kibocsátják az új kölcsönt. Ezuttal a hat százalékos járadékkölcsön mellett egy öt és fél százalékos törlesztéses kölcsön kibocsátását tervezik.

— A magyarországi munkás és rokkant egyesület makói tagjaihoz. Értesitem a magyarországi munkás és rokkant egyesület makói tagjait, hogy a pénztárnok ur hadbavonulása miatt, a pénzügyi órák ezen ül csakugy mint eddig, minden hó első és harmadik vasárnapján lesznek, amde nem délelőtt, hanem csakis délután fél 2-től 3 óráig. Felkérem a t. tagokat, hogy befi-

zeléseknek ezen idő alatt tegyenek eleget mert, ezen időntul fizetések el nem fogadtatnak. A legközelebbi ilyen befizetési vasárnap, e hó 19-én lesz d. u. fél 2-3-ig Gross Henrik a makói fi k elnöke.

— Hirdetmény. Közhirre tesszem, miszerint Csánádvármegye alispánja 17400—1916 el. számú rendeletével a favágó gépeknél alkalmazott munkások munkabérét egy waggon fa felvágásáért 10 koronában állapította meg. Figyelmeztetem ennél fogva a favágógéplajdonosokat, hogy a megállapított munkabérnél, a munkásoknak többet nem adhatnak, és hogy a motor tulajdonosok is csak a megállapított munkabérrel követhetik a fa vágást eszközöltető tulajdonosoktól. Figyelmeztetem a favágó munkásokat is arra, hogy amennyiben a fenti munkabér mellett dolgozni nem akarnának, a munka végzésére hatóságilag fognak kirendeltetni. Dr. Galambos Ignác polgármester.

— Értesítés. Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy divatos szörme-garnitúrákat raktáron tartok. Régi szörmek átalakítását elvállalom. Szíves pártfogást kérve teljes tisztelettel Weiszmann Malvin, Főter, rendőrség épülete. Velour, filz és bársony kalapok mélyen leszállított árban kaphatók.

— Az épületszén lévő részanyag lefoglalása. A hivatalos lap a honvédelmi miniszer rendeletét közli, amelyre az épületek földészére használt vörösrézanyagot, valamint a villamshárítók vörösrézanyagot, valamint a villamshárítók vörösrézanyagát hadicéokra lefoglalták. A lefoglalás kiterjed az összes alkatrészeire: réstetőkre, kupolák, tetőpárkányok, díszlécek, osztoronák részanyagára. Az állami és egyházi épületeknek külön intézkedés történik. A tulajdonosok a katonai parancsnoksággal négy héten belül megegyezhetnek, hogy milyen feltétel alatt engedik át a lefoglalt részanyagot. A lezáró vörösrézanyag helyett a katonaság más anyagot helyez el az épületen. A hatóságok az összes épületeken lévő részanyag-ról azonnal kimutatást tartosnak összeállítani. A rendelet megszerzése két hónapig terjedhető fogházzal büntendő.

— Korona gyémánt. Igalmass kalandokat mutat be az Uránia színház „Korona gyémántok” című alatt. Igalmass hajszáját látják e darabban szédelgőknek és csak üdözölnak a gyémántok után. A nagyszerű darab 3 felvonáson keresztül fogja s-órakoztatni a közönséget. Pompás bohózat következik ezután, „Az amerikai nagynéni” címen, majd az anyermalandi gyönyörű tájak eredeti felvételében fog sok gyönyörűséget találni a közönség.

Fölrobbant és elsüllyedt orosz sorhajó.

Az orosz admirális közli, hogy október 20-án reggel az Imperatrice Maria sorhajón tűz támadt, amely robbanást okozott. A tűz a tisztikar és a legénység önfeláldozó magatartása ellenére áttért a munition raktárra, aminek következtében a hajó elsüllyedt.

Négy tiszt és száznegyvenöt főnyi legénység vízbe fullt, hatvan-négyen belehaltak égési sebeikbe. A hajó a szabastopolli révben van nem nagyon mélyen a víz alatt, úgy hogy remélhető a kiemlése.

As Imperatrice Maria orosz dreadnought elsüllyedését még a következőket jelentik:

A tűz végzetlenségé lehetett volna az egész városra, mert a kikötőben igen nagy mennyiségű petróleum volt.

A többi hadihajók is veszélyben voltak. Hogy a löszertárra fölrobbanását megakadályozzák, a hajót elárastották vízzel. Tulajdonképpen ez a körülmény okozta a hadihajó elsüllyedését. A dreadnought 1911-ben épült, a legnagyobb orosz sorhajók közül való. 22860 tonna tartalmu. Legénysége több mint ezer emberből áll.

REGÉNY.

Egy világváram rajzolat.

(1816)

129. fejelet.

A második összecsapás.

— Mi lenne az?

— Az, hogy baj esetében nem szabad egyiknek elárulni a másikat! Kiki ugy tess, mintha a magy veszélyére és kárára dolgozna.

— Hm, okos vagy! mondá Szappanos. A bankó afférból könnyen kivághatod magad! Egyszerűen azt fogod mondani, hogy te is ugy kaptad és nem is álmodtad, hogy hamisak.

— Körülbelül ugyanazt teheted te is! mondá neki Korbay. Baj esetében azt mondd, hogy kés alatt vásároltad a drága követet, nem tudván, hogy lopottak.

— Helyes! Ez már igaz! kiáltott fel Szappanos. Hadd lássam hát azokat a híres drágaköveket.

Erre Korbay az irócsatol legelső fiokjából elővett egy igen szépen kidolgosott, gyöngyházbetétekkel ökes kasszetát s azt felpattantotta.

Szappanos kíváncsian nézett bele s szeme szinte káprázott a nagy ragyogástól.

— Ugyan kérlek nézz utána, Szappanos, ha van-e jól zárva az ajtó!

— Ugy gondolom, ez a házigazda kötelessége lenne! veté ellen Szappanos. De tudom már, miért nem akarsz elmozdulni innen! Félsz, hogy e alatt bold találnék nyulni a kasszetába.

— Korbay ajtába harapott. De azért meghagyta Szappanosnak, hogy nézzen utána.

Aztán kibontotta a kasszetából a követet.

— Tehát nem mind gyémánt! mondá Szappanos. Vannak itt különféle színű más kövek is, sőt, mint látom, keleti gyöngyök is! Annál jobb!

Lapos tenyerével szétteregte a követet s gyönyörködve szemlélte őket. Valóban gyönyörű színharmóniát mutatott! A keleti gyöngyök tompa fénye pompásan érvényre emelkedett a körülötte csillogó gyémántok és rubintok között.

— Ez aztán szép látvány! mondá Szappanos. Melyek a londoni gyémántok?

— Ezek a nagyobbak!

— Valóban igen szépek! Korbay, te is hozzá csatlakozott vállát megveregetve, ezennel a gyémánt-tolvajok nagymesterévé avatlak.

— Köszönöm a bókot! válaszolt Korbay cinikus mosollyal. A titulusra nem vágyódom, — a fődolog az, hogy jól értésesítsd. Most megolvassuk hány darab van!

(Folyt. köv.)

Makói Urania Színház

Telefon szám: 181

Csütörtökön, 1916. nov. 16-án,

Koronagyémánt

Kalandok 3 részben,

a főszerepben ALF BLÜTECHER

Amerikai nagynéni

Fényes bohózat 3 felvonásban.

Angermanlandi tájak

Természeti felvétel.

Előadások kezdete 6, és fél 9 órakor

Katonák őrmestertől lefelé a jegy felét fizetik, kivéve vasárnap este

Kétféle használt matt bútorok, u. m. ebédlő szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 2 ruha szekrény stb. eladé.

Értekezni lehet Arany János-u. 4. sz.

Pribók Istvánnal.

Hirdetések felvételnek.

Táncitanítási felhívás

Alulírott van szerencsém igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni, hogy f. évi december hó 2-án

a téli időnyre a táncitanítást

megkerdem, Tanítani fogom úgy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm. Addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkíméletesebben el nem sajátítottak. Mintán pedig én a városban már öv-tizedek óta működöm a n. é. közönség legnagyobb megelégedése és legteljesebb elismerése mellett, és elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy táncolásomban az illető rend legpontosabb betartása mellett folyik a tanítás s így minden szülő bármikor bízhat a gyermekkel — Tanítom táncokon kívül az illemet, a társaságban levő viselkedést és a csinos testtartást. Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beírattatják az egyesítésbe.

Iratkozni mindenkor lehet lakáson, Gróf Vay utca 250. hól most is esténként állandóan folyik a tanítás.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, maradok

tisztelettel:

Schwarz Miksa
okl. táncitanító.

Egy

tanuló

fizetéssel fölvetetik a „Makói Független Újság” nyomdájában.

Szállítható

vas abroncsok

jutásos áron kaphatók. Cím a kiadóhivatalban.

A Makói Önségélyző Egyesület most építkezést, (Hunyadi-utca, makói takarékpénztár épület) újonnan megnyitott

zálogintézet

a legnérsékeltebb kamattal és legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönözket ad

ékszerekre, arany és ezüst-neműekre, értékpapírokra, szerjegyekre és egyéb ingóságokra.

Takarékiai osztályos kölcsönöket folyó és előnyös kamattal és fizetési feltételek mellett ingatlanokra, váltóra és kötelezvényre.

Hivatalos órák d. e. 9-12-ig d. u. 3-5-ig.

Eladó ház

A Kaziszki utca 7. számú házam mely áll 4 padelt szoba, 2 padelt konyha, 1 spájz, 2 fasszin, 2 sertés ól, minden szoba villanybevezetéssel eladó.

Értekezhetni lehet:

Pati és Mihály

(tulajdonossal), Gróf Pálffy utca 59 szám alatt.

Jó és olcsó

munkát ha óhajt, forduljon teljes bizalommal az alant írt céghez. Üzletombon munkafeltételt, javítást, átalakítást

női és férfi ruhákban neműekben elvállalok

Kívánatra házhoz megyek. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Nagy István

szabó-mester, Hajnal-utca 14.

Eladó földek Városheszen és Bánomban

Értekezni lehet:

Iritz Miksánál.

Értesítés.

Fogkoronák, hidak, egész fog-sorok, szájpaddás nélkül, aranyból, platínából

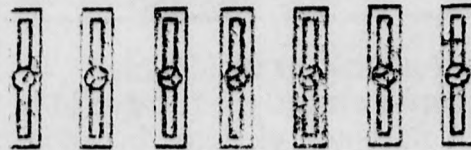
fogtömések

ezüst amalgamból és a fog színével azonos porcelánból. Fogkövek eltávolítását, fogak fehérítését és hibás fogak átalakítását elvállalom. 23 éves fogtechnikusi gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felbátorítanak arra, hogy ezen szakudásomat a nagyérdemű közönség kegyes figyelmébe ajánljam.

Teljes tisztelettel:

Seress György

vizsgázott fogtechnikus, Bányai-utca, Böhm-féle ház, Makón.

Kiadó hagymaföldek közel a városhoz Iritz Miksánál.

Marhabőrt,

lábőrt, lábőrt, nyulbőrt, báránybőrt, csibőrt és mindenfajta bőrt és gyapjút, a legmagasabb napi árban veszek.

Léwenstein Armin

Deák Főterületen 48 szám. Pácsot komárom melletti.

POOR ENDRE

gyógyeszközt készítő Műhely

VILNA-CRÉM

gyógyos és háztartási használatra alkalmas krém: nyugtat, csillapít, erős, kellemes és megduzzadó bőrszűzölő és egyéb.

Vilna hajpor, Vilna szappan és hajápoló szerek.

Ára: Vilna krém 1 koron, Vilna hajpor 1 koron, Vilna szappan 70 fillér, Vilna 1 K. Ezen piperecseréket több mennyiségben értekezni lehet kintre.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóban.

Föld hagyma alá

Egyes földet minőségű

20 hektáros békai föld

hagyma alá, erdőre egy társaságnak. A földön és rengeteg kővel és székkel feltöltött melletti borbély.

esetleg ártóterület eladó

Értekezni lehet:

Üdv. Dr. Kiss Pálnál Hajnal-utca 14. szám a „Makói Független Újság” kiadóhivatalában.

Makulatur papír

nagyban és kicsinyben kapható. A „Makói Független Újság” kiadóhivatalában.

